

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 4.6.2007
KOM(2007) 287 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**om gennemførelse af NUTS-forordningen
(forordning (EF) nr. 1059/2003)**

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om gennemførelse af NUTS-forordningen (forordning (EF) nr. 1059/2003)

1. FORMÅL

Denne beretning udarbejdes i overensstemmelse med artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1059/2003 af 26. maj 2003 om indførelse af en fælles nomenklatur for regionale enheder (NUTS)¹ (herefter benævnt NUTS-forordningen). Artikel 8 har følgende ordlyd:

"Beretning

Tre år efter denne forordnings ikrafttræden aflægger Kommissionen beretning til Europa-Parlamentet og Rådet om forordningens gennemførelse."

2. FORANSTALTNINGER OMFATTET AF BERETNINGEN

Denne beretning omhandler alle foranstaltninger til gennemførelse af NUTS-forordningen. Den første foranstaltning blev truffet i 2003 efter vedtagelsen af forordningen. I henhold til forordningens bestemmelser opdateres NUTS-nomenklaturen hvert tredje år. En sådan opdatering fandt sted hen imod slutningen af 2006. Beretningen blev derfor udarbejdet på et tidspunkt, der gav mulighed for at tage fuld højde for opdateringen.

NUTS-nomenklaturen er referencerammen for hele regionalstatistikken i EU. Det er derfor i denne forbindelse relevant at aflægge beretning om medlemsstaternes levering af regionalstatistik til Kommissionen, nærmere betegnet Eurostat.

I overensstemmelse med artikel 2, stk. 5, har det været overvejet, om NUTS-nomenklaturen fortsat skal være opdelt i tre niveauer, eller om den skal indeholde flere niveauer. Kommissionen forelagde som krævet en meddelelse herom for Europa-Parlamentet og Rådet².

Den 1. maj 2004 tiltrådte ti lande Den Europæiske Union. NUTS-forordningen er blevet ændret for tage højde for udvidelsen med disse nye medlemsstater, og denne proces er også omfattet af beretningen.

¹ EUT L 154 af 21.6.2003, s. 1. Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 105/2007 (EUT L 39 af 10.2.2007, s. 1).

² Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om det hensigtsmæssige i at fastsætte regler på europæisk plan for mere detaljerede niveauer i NUTS-nomenklaturen (KOM(2005) 473 endelig af 6.10.2005).

Endelig anvendes NUTS-nomenklaturen i drøftelserne med kandidatlandene, hvori den danner grundlag for klassificeringen af deres regioner.

3. ANVENDELSE I EUROSTATS DATABASER

Eurostat råder over regionale data i to databaser: en produktionsdatabase, hvor data er lagret til validering, og hvor der beregnes forholdstal eller andre afledte indikatorer, og en formidlingsdatabase, hvortil der er onlineadgang via Eurostats hjemmeside. Alle har gratis adgang til statistikkerne, medmindre der er en ganske særlig grund til at begrænse formidlingen.

Efter vedtagelsen af NUTS-forordningen i 2003 skulle begge databaser opdateres med de nye koder. Da der kun offentliggøres data om eksisterende regioner, skulle alle koder, som udgik i 2003, fjernes fra databaserne. Statistiske data, der var knyttet til udgåede koder, blev så vidt muligt flyttet eller konverteret til de nye NUTS-koder i databasen.

Den 20. november 2003 blev Eurostats databaser konverteret fra den gamle version (NUTS 1999, der var baseret på en uformel aftale) til 2003-udgaven.

Fra 2003 har NUTS-koden for alle regioner på samme NUTS-niveau fået samme længde, hvilket ikke tidligere har været tilfældet. Dette er en praktisk forbedring, da det derved bliver lettere at identificere og sortere NUTS-regioner i statistiske tabeller.

4. REGIONALSTATISTIK

Medlemsstaterne tilsender Eurostat regionalstatistik inden for forskellige områder udarbejdet på grundlag af NUTS-nomenklaturen. Efter validering formidles dataene online via Eurostats hjemmeside.

Inden for nogle områder er medlemsstaterne retligt forpligtede til at fremsende regionale data, mens de inden for andre områder leverer dataene i henhold til uformelle aftaler. De fleste data indsamles på NUTS 2-niveau. Et begrænset antal tabeller udarbejdes på det mere detaljerede NUTS 3-niveau.

Foretages der ændringer i den regionale nomenklatur, skal medlemsstaterne udarbejde nye data efter den nye nomenklatur. I 2003 blev der foretaget ændringer i NUTS i fem af de dengang 15 EU-medlemsstater. Det er således muligt at undersøge, om disse lande generelt har leveret historiske data for de i 2003 nydefinerede regioner.

I de tilfælde, hvor regioner blev lagt sammen, var det relativt enkelt at aggregere statistikkerne for den nye NUTS-region. I de tilfælde, hvor en region blev delt op, eller hvor grænserne mellem regionerne blev flyttet, var det ikke muligt for Eurostat at foretage omregninger ud fra de foreliggende data. De pågældende medlemsstater blev anmodet om at levere omregnede data, i det omfang det var muligt. Ved stikprøveundersøgelser er det ofte ikke muligt at foretage en efterfølgende omregning af de regionale data, da undersøgelsens udformning, herunder stikprøvestørrelsen i hver (gammel) region, ikke åbner mulighed for at

foretage en sådan omregning. Der opstår derfor uundgåeligt huller i databasen efter ændringer i NUTS-regionerne.

Et andet punkt, der bør nævnes, er, at de regionale data fra folke- og boligtællingen 2000/2001 blev indsamlet på grundlag af den regionale nomenklatur, der var gældende på det tidspunkt, hvor tællingen blev gennemført (for både gamle og nye medlemsstater). Eurostat har bestræbt sig på at omkode disse data i overensstemmelse med den gældende NUTS-nomenklatur (2003). I de fleste tilfælde kunne dette lade sig gøre. I enkelte tilfælde blev det pågældende lands statistiske kontor anmodet om at levere reviderede tabeller, som var omregnet efter den regionale nomenklatur fra 2003.

5. YDERLIGERE NUTS-NIVEAUER

NUTS-nomenklaturen er opdelt i tre hierarkiske niveauer. I henhold til NUTS-forordningens artikel 2, stk. 5, skal Kommissionen forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en meddelelse om, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at indføre mere detaljerede niveauer i NUTS-nomenklaturen. Kommissionen drøftede dette spørgsmål med medlemsstaterne og forelagde efterfølgende en meddelelse (KOM(2005) 473), der indeholdt følgende konklusioner:

Kommissionen konkluderede, at det ikke for øjeblikket bør overvejes at tilføje et ekstra niveau i den regionale opdeling, der er omhandlet i NUTS-forordningen. Indsatsen bør være koncentreret om de statistiske oplysninger, der findes på de eksisterende NUTS-niveauer med henblik på konsolideringen i det udvidede EU-25, kvalitetsforbedringer og tilvejebringelse af supplerende regionale data, hvis dette måtte være nødvendigt i forbindelse med en EU-politik.

Endvidere bør Kommissionen på uformelt plan aktivt støtte den EU-dækkende harmonisering af LAU (den lokale administrative enhed) på niveau 1 (en underopdeling af NUTS 3-niveauet). Det indebærer en intensiv udveksling af synspunkter mellem de statistiske kontorer fremmet og støttet af Kommissionen og udarbejdelse af retningslinjer for harmoniseringen af begreber og definitioner af regioner på LAU 1-niveau.

Det foreslås, at situationen tages op til ny vurdering på et senere tidspunkt. Et passende tidspunkt kunne være engang efter 2008.

6. UDVIDELSEN AF EU

Udvidelsen af EU med ti nye medlemsstater pr. 1. maj 2004 gjorde det nødvendigt at ændre bilag 1-3 til NUTS-forordningen, således at alle 25 medlemsstater er omfattet.

En ændringsforordning blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet i 2005³. Proceduren for vedtagelse af denne ændringsforordning krævede meget længere tid og en meget større indsats end forventet på grund af de mange lande, der var involveret. Et stort problem bestod

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1888/2005 af 26. oktober 2005 om ændring af forordning (EF) nr. 1059/2003 om indførelse af en fælles nomenklatur for regionale enheder (NUTS) som følge af Den Tjekkiske Republiks, Estlands, Cyperns, Letlands, Litauens, Ungarns, Maltas, Polens, Sloveniens og Slovakiets tiltrædelse af Den Europæiske Union (EUT L 309 af 25.11.2005, s. 1).

i, at nogle af de nye medlemsstater kom med forslag til justeringer af deres NUTS-regioner på et meget sent tidspunkt (april 2004). Alligevel blev alle forslag indarbejdet.

Nogle tiltrædelseslande havde vedtaget deres egen nationale lovgivning om regionale statistiske nomenklaturer. Denne lovgivning vedrører ikke den regionale administrative struktur i deres lande, men er blot en statistisk nomenklatur, som svarer til NUTS. Denne nationale lovgivning er overflødig, fordi NUTS-forordningen umiddelbart gælder i hver medlemsstat. Desuden viser Kommissionens erfaringer, at en sådan "parallel" lovgivning om en nomenklatur til regionalstatistik komplicerer sagen betydeligt. Især hvis Kommissionen må foretage ændringer i de regionale nomenklaturer for at bringe dem i overensstemmelse med EU's retsfor skrifter og politik, og medlemsstaterne er da tvunget til også at ophæve deres nationale lovgivning. I fremtiden vil kandidatlandene blive kraftigt opfordret til ikke at vedtage en sådan lovgivning.

7. OPDATERING AF NUTS-FORORDNINGEN

Artikel 5 i NUTS-forordningen indeholder bestemmelser om, hvordan NUTS-nomenklaturen opdateres. Principielt bør NUTS-nomenklaturen dog ændres så lidt som muligt for at undgå brud i de statistiske tidsserier. Ændringer i NUTS-nomenklaturen begrænses derfor til højst hvert tredje år. En undtagelse fra denne treårsregel er dog mulig, hvis der i en medlemsstat sker en omfattende administrativ omorganisering, da en sådan omorganisering vil gøre umuligt eller vanskeligt for det statistiske kontor i den pågældende medlemsstat at fortsætte med at indberette statistikker på grundlag af en forældet regional nomenklatur. En anden undtagelse kan gøres i tilfælde af meget små ændringer af regionale grænser: ændringer af grænserne, som medfører ændringer for mindre end 1 % af befolkningen i den mindste af de pågældende regioner, nødvendiggør ikke en opdatering af NUTS-nomenklaturen.

Siden juni 2003 er der ikke nogen medlemsstater, som har foretaget en omorganisering som omhandlet i artikel 5, stk. 4. Der er foretaget en række mindre ændringer i grænserne mellem NUTS-regioner.

Det treårige moratorium for ændringer af NUTS-nomenklaturen betød, at en revision først kunne ske i 2006. Kommissionen skal på grundlag af oplysninger fra medlemsstaterne udarbejde forslag til opdatering af NUTS-nomenklaturen og i denne forbindelse tilgodese behovene i Kommissionens tjenestegrene, således at de kan vedtages i "anden halvdel af kalenderåret". Det generelle arbejde med revisionen og proceduren for medlemsstaternes underretning af Kommissionen om ændringer, de ønsker foretaget i NUTS-nomenklaturen, blev sammen med medlemsstaterne afviklet på de regelmæssige møder i Eurostats arbejdsgruppe vedrørende regional- og bystatistik i 2005. I praksis medfører en revision af nomenklaturen kun en ændring af bilagene til forordningen.

Da NUTS-forordningen drejer sig om statistik, ligger ansvaret for koordinering af forvaltningen af den regionale nomenklatur almindeligvis hos de enkelte medlemsstaters statistiske kontor. Dog skal medlemsstaterne ved brev fra deres faste repræsentant ved EU formelt underrette Kommissionen, hvis de ønsker at foreslå ændringer.

Som et resultat af ovennævnte proces blev der i følgende 12 medlemsstater foreslået ændringer til den europæiske nomenklatur for regionale enheder (NUTS): **Belgien, Tjekkiet, Danmark, Tyskland, Spanien, Italien, Nederlandene, Polen, Finland, Slovenien, Sverige og Det Forenede Kongerige**. Kun for Danmarks, Sloveniens og Sveriges vedkommende berørte ændringerne hele landet. I alle de andre lande var ændringerne begrænset til bestemte regioner. De revisioner, som Portugal havde foreslået, kunne Kommissionen ikke acceptere, da de blev anset for at stride mod visse bestemmelser i forordningen.

Den nye NUTS-nomenklatur får virkning for data, der leveres fra den 1. januar 2008. Fra dette tidspunkt skal de indberettede data være i overensstemmelse med den nye NUTS-nomenklatur for 2006.

Udvalget for det Statistiske Program godkendte på sit møde den 16. november 2006 et udkast til kommissionsforordning i henhold til udvalgsproceduren.

Forordningsudkastet blev den 5. december 2006 forelagt Europa-Parlamentet i overensstemmelse med dets kontrolret (artikel 5, stk. 4, i Rådets afgørelse 1999/468/EF) og blev endeligt vedtaget af Kommissionen den 1. februar 2007⁴.

Resumé

Alt i alt fungerede revisionen af den regionale nomenklatur godt, men det bliver nødvendigt at foretage visse proceduremæssige ændringer i forbindelse med den næste revision i 2009. For det første vil hver medlemsstat blive afkrævet et klart svar for at få fastslået, om de agter at foretage revisioner. Derved vil man i fremtiden undgå problemer, som skyldes usikkerhed omkring deres hensigt. For det andet, og dette er endnu vigtigere, vil det som følge af ændringen af udvalgsproceduren, især forlængelsen af den periode, hvor Europa-Parlamentet kan udøve sin "kontrolret", blive nødvendigt at indlede revisionsprocessen meget tidligere på året og justere fristerne i overensstemmelse hermed.

8. KANDIDATLANDENE

Siden maj 2004 har fem kandidatlande haft drøftelser med Eurostat om deres regionale nomenklaturer til statistiske formål. Der er fastlagt en nomenklatur for "statistiske regioner", så længe de stadig er kandidatlande for at gøre det lettere at indsamle sammenlignelige regionale data i løbet af hele tiltrædelsesprocessen. Ved afgrænsningen af disse regioner og vurderingen af eventuelle forslag til ændringer lægger Eurostat NUTS-forordningens bestemmelser til grund, navnlig de befolkningstærskler, der er nævnt i artikel 3, stk. 2.

Bulgarien og Rumænien havde allerede fastlagt statistiske regioner, før NUTS-forordningen blev endeligt vedtaget i 2003. Nogle af disse regioner er ikke helt i overensstemmelse med forordningen (artikel 3, stk. 2). Ved forberedelserne til Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse til EU havde Eurostat indgående drøftelser med begge lande for at bringe de statistiske

⁴ Kommissionens forordning (EF) nr. 105/2007 af 1. februar 2007 om ændring af bilagene til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1059/2003 om indførelse af en fælles nomenklatur for regionale enheder (NUTS) (EUT L 39 af 10.2.2007, s. 1).

regioner i disse lande i bedre overensstemmelse med NUTS-forordningen. I Rumæniens tilfælde blev det i forbindelse med Kommissionens førtiltrædelsesstøtte til regionerne, der var baseret på foreløbige definitioner af statistiske regioner på niveau 2, indskærpet, at der ikke blev foretaget revisioner ved tiltrædelsen, især for at sikre sammenlignelige regionalstatistikker for perioden før og efter tiltrædelsen. Dette vil blive taget op igen ved næste opdateringsrunde.

Kroatien skulle i henhold til stabiliserings- og associeringsaftalen indføre en regional nomenklatur til statistiske formål og fremlagde en række forslag hertil. De to første blev forkastet af Kommissionen, fordi niveau 2-regionerne (ikke-administrative) ikke opfyldte størrelseskriterierne i NUTS-forordningens artikel 3, stk. 2. Det tredje forslag kunne godkendes af Kommissionen, men det blev efterfølgende trukket tilbage af Kroatien. Herefter er der blevet forelagt endnu et forslag, som nu er blevet godkendt af Kommissionen.

Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien har tilsendt Eurostat to forslag til en regional nomenklatur til statistiske formål. Begge forslag indeholdt en række ikke-administrative regioner på niveau 3, hvoraf en er for lille til at opfylde kriterierne i artikel 3, stk. 5. Kriterierne for sådanne ikke-administrative enheder er strengere end for administrative regioner. Kommissionen forkastede derfor begge forslag med henvisning til artikel 3, stk. 2.

Der var indgået en foreløbig aftale med Tyrkiet om statistiske regioner allerede før NUTS-forordningen trådte i kraft i 2003. Den endelige nomenklatur for NUTS-regioner, der skal vedtages i forbindelse med tiltrædelsen, skal forhandles på plads i løbet af tiltrædelsesprocessen.

9. ANDRE LANDE OG TERRITORIER

Aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde omfatter ikke regionalstatistik. Island, Liechtenstein og Norge tager hensyn til kriterierne i NUTS-forordningen, men er ikke juridisk bundet af den. Aftalen mellem EU og Schweiz omfatter derimod regionalstatistik på visse områder.

Af og til har Eurostat fået henvendelser fra brugere, der efterlyser regionale data om lande og territorier uden for EU, der er baseret på en NUTS-lignende nomenklatur. Eurostat har ikke været i stand til at efterkomme sådanne ønsker til trods for de behov, der skabes af EU-initiativer som Sokrates-programmet, "Interreg"-programmet eller regionalpolitikken.

- Til Sokrates-programmet, der administreres af Generaldirektoratet for Uddannelse og Kultur, er der behov for en regional nomenklatur i Cards-landene i det vestlige Balkan og i medlemsstaternes oversøiske territorier (Rådets afgørelse 2001/822/EF af 27. november 2001 om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Fællesskab).
- "Interreg"-programmerne rækker videre end EU's ydre grænser og inddrager regioner i lande som Ukraine, Moldova eller Rusland. Eftersom der ikke er defineret nogen NUTS-regioner i disse lande, er de regioner, som kan komme i betragtning til støtte under dette program, fastlagt på ad hoc-basis.

- Set ud fra en geografisk synsvinkel gælder NUTS-forordningen for det økonomiske område som defineret i ENS 95-forordningen (afsnit 2.05 og 13.07)⁵, hvilket derfor udelukker visse specifikke områder som Gibraltar eller Athos-bjerget fra NUTS-nomenklaturen.

10. FORMIDLING AF DATA

En komplet liste over regioner, herunder koder og navne, findes på RAMON-serveren på Eurostats hjemmeside. På denne måde gøres oplysninger om NUTS-nomenklaturen tilgængelige for det bredest mulige publikum.

Ud over listen over regioner indeholder hjemmesiden indledende og forklarende bemærkninger om NUTS og to afsnit med kort over grænserne mellem regionerne. Hjemmesiden har følgende adresse:

<http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/>.

En brochure med NUTS-nomenklaturen og oversigtskort over regionerne blev offentliggjort af Eurostat i 2003 efterfulgt i 2004 af en revideret udgave med alle NUTS-regioner i EU-25. Eksemplarer af disse brochurer er blevet omdelt i Eurostat og til de statistikere i medlemsstaterne, som er Eurostats vigtigste kontakter, når det gælder levering af regionalstatistik. Brochurerne findes også i PDF-format på Eurostats hjemmeside på følgende adresse:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1073_1135281,1073_1135295&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_product_code=KS-BD-04-005.

På møder i arbejdsgrupperne vedrørende det europæiske statistiske system, som er det vigtigste forum for drøftelserne om NUTS med de statistiske kontorer i medlemsstaterne, har Eurostat gentagne gange præsenteret NUTS-nomenklaturen og gjort rede for dens regler, især i forbindelse med ændringer i NUTS. Arbejdsgrupperne og repræsentanter for visse GD'er i Kommissionen har også fået præsenteret en række andre emner (f.eks. geografiske informationssystemer og statistik, demografi-, turisme- og transportstatistik).

11. KONKLUSIONER

NUTS-forordningen anvendes inden for det europæiske statistiske system, og dets hovedformål er at fungere som ramme for regionalstatistikken i EU.

Betragtning 8 i NUTS-forordningen understreger intentionen om at bevare stabiliteten i NUTS-nomenklaturen. For visse områder af regionalstatistikken skaber ændringer i NUTS-nomenklaturen betydelige problemer med vedligeholdelse og omregning af statistiske data. Af samme grund har Kommissionen været tilbageholdende med at fremsætte forslag til ændringer af NUTS-regionerne.

⁵ Rådets forordning (EF) nr. 2223/96 af 25. juni 1996 om det europæiske national- og regionalregnskabssystem i Det Europæiske Fællesskab (EFT L 310 af 30.11.1996, s. 1).

Spørgsmålet om at føje yderligere niveauer til regionerne i NUTS-nomenklaturen har været undersøgt til bunds, og medlemsstaterne er blevet hørt. En meddelelse herom blev forelagt Europa-Parlamentet og Rådet. Konklusionen blev, at der ikke skulle føjes endnu et niveau til NUTS denne gang. Spørgsmålet vil blive taget op igen engang efter 2008.

I drøftelserne med kandidatlandene har NUTS-forordningen være anvendt til at tilskynde de pågældende lande til at bringe deres forslag i overensstemmelse med en mere harmoniseret europæisk regional nomenklatur.

Revisionen af NUTS-forordningen forløb glat, men der vil blive foretaget mindre ændringer for at konsolidere denne proces i revisionsrunden i 2009.